

عملیات نجات پس از بحران

معجزه کن...

محرم نویدکیا

آمدن محرم نویدکیا اسطوره سابق سپاهان به این باشگاه در ابتدا با توجه به نداشتن تجربه مربیگری و مدرک رسمی مربیگری نگرانی‌های فراوانی را میان هواداران این تیم ایجاد کرد. نگرانی‌هایی که پس از نمایش نامطلوب این تیم در لیگ قهرمانان فوتبال آسیا و حذف از آن به اوج خودش رسید. مدیران سپاهان اما با نویدکیا برنامه بلندمدت داشتند. برنامه‌ای که باعث شد این تیم پس از گذشت یک فصل از آن روزهای استرس‌بار برای هواداران این باشگاه با اسطوره سابق یک عملکرد فوق‌العاده در لیگ برتر به نمایش بگذارد. تیمی که در آن فصل به عنوان نایب قهرمانی رسید اما سپاهان با محرم پس از چند فصل هزین و تجربه ناکامی محض مدعی شده بود. اتفاقی که برای هواداران طلایی‌پوشان کفایت می‌کرد. نویدکیا با سپاهان در فصل ۱۴۰۰-۱۳۹۹ که با این تیم به مقام نایب قهرمانی لیگ برتر فوتبال ایران رسید، در ۳۳ مسابقه، آمار جذاب ۲۱ پیروزی، ۸ تساوی و ۳ شکست را به نمایش گذاشت.

پاکو خمس

تیم فوتبال تراکتور در فصل بیست و دوم سرنوشت جالبی داشت. تی‌تی‌ها فصل را با حضور قربان بردیف سرمربی ترکمنستانی روس تیار روی نیمکت خودشان آغاز کردند. بردیف در میانه نیم فصل اول با پیشنهاد تیم سوچی روسیه مواجه شد. پیشنهادی که به آن پاسخ مثبت داد و با وجود اینکه با تراکتور قرارداد پنج‌ساله داشت این تیم را ترک کرد. قربان بردیف ۱۱ بازی روی نیمکت تراکتور حضور داشت و در جریان آن آمار ۴ شکست، ۳ تساوی و ۴ پیروزی را به ثبت رساند. سران تراکتور با استفاده از تعطیلات لیگ‌ها که به بهانه برگزاری جام جهانی رخ داده بود. پاکو خمس سرمربی مشهور اسپانیایی را جایگزین بردیف کردند. سرمربی‌ای که هیچ شناخت و تجربه‌ای از فوتبال آسیا و ایران نداشت و به نظر می‌رسید که تراکتور یک مربی ناکام دیگر به سپاهان طولانی ناکامان این دهه اضافه کرده و خمس هم در کنار جان توشاک، ارطغرول ساغلام، جرج لیکنز، مصطفی دهنزیلی، تونی اولیویرا و... اضافه می‌شود اما خمس تمامی این تلخ‌اندیشی‌ها را باطل کرد و فرستاده نجات تی‌تی‌ها شد.

نتایج تراکتور تحت هدایت خمس به طور کلی متفاوت شد و مربی اسپانیایی از تراکتور تیم دیگری ساخت که چشم‌ها را خیره کرد. اتفاقی که شاید با حضور بردیف برای این تیم رقم نمی‌خورد. پاکو در نیم فصل با تراکتور ۲۰ بازی برگزار کرد که ۱۱ پیروزی، ۴ تساوی و ۵ شکست برای او همراه بود. به عبارت دیگر می‌توان گفت پاکو خمس تراکتور را احیا کرد. اتفاقی که شاید با حضور بردیف روی نیمکت این تیم رخ نمی‌داد.

برانکو ایوانکوویچ

برانکو ایوانکوویچ سرمربی سابق تیم ملی فوتبال ایران سال ۹۴ برای هدایت پرسپولیس بار دیگر و پس از چند سال به فوتبال ایران بازگشت. زمانی که از آخرین قهرمانی پرسپولیس در لیگ قریب به یک دهه می‌گذشت و هر که آمد، در پرسپولیس ناکام شد. از زوزه و گل محمدی گرفته تا دایی و درخشان.

با آمدن برانکو ایوانکوویچ اما آسمان سپاه برای سرخپوشان تهرانی کنار رفت و جایش را به خوشبختی داد. به گونه‌ای که مرد کروات در ۴ فصلی که با پرسپولیس در لیگ برتر حضور داشت، تنها در فصل ۱۳۹۵-۱۳۹۴ سرخپوشان با برانکو به مقام قهرمانی لیگ برتر نرسیدند و از فصل شانزدهم تا نوزدهم این تیم با برانکو به سه قهرمانی متوالی در لیگ برتر رسید. لیگ پانزدهم تنها فصلی بود که استقلال خوزستان با کسب ۵۷ امتیاز از ۳۰ مسابقه به مقام قهرمانی رسید و پرسپولیس در آن فصل تنها به علت تفاضل گل کمتر جام را به آبی‌های خوزستان واگذار کرد. البته ایوانکوویچ در پایان فصل چهارم به علت اختلافاتی که با مدیریت وقت باشگاه پیدا کرده بود این تیم را ترک کرد تا هواداران این تیم علیه عرب مدیر وقت سرخپوشان در زمان جدایی مرد محبوب کروات شعار بدهند. برانکو با پرسپولیس علاوه بر کسب ۳ جام قهرمانی لیگ برتر با این تیم به یک عنوان نایب قهرمانی لیگ قهرمانان آسیا در سال ۲۰۱۸ و یک مقام قهرمانی جام حذفی فوتبال ایران در پایان فصل نوزدهم لیگ برتر رسید. سرمربی کروات در مجموع ۴ فصل حضور در پرسپولیس آمار ۱۷۵ مسابقه، ۹۸ پیروزی، ۴۹ تساوی و ۲۸ شکست را ثبت کرد؛ آماري که با توجه به افتخارات کسب شده، فوق‌العاده است.

فرهاد مجیدی

فرهاد مجیدی پس از رفتن وینفرد شفر برای چندمین بار سرمربی استقلال شد و جای سرمربی باتجربه‌ای را گرفت که بسیاری تصور می‌کردند طلسم قهرمان نشدن آبی‌ها در لیگ برتر پس از سال‌ها با مرد خوش‌پوش آلمانی شکسته می‌شود. تصویری که اشتباه بود و این طلسم به دست جانشین او اتفاق افتاد. مربی که در ابتدا پسوند موفق را داشت و دو بار پیش از آن به عنوان سرمربی کوتاه مدت روی نیمکت استقلال نشست.

مجیدی در دو مقطع اول پس از شفر و استراماچونی به تیم اضافه شده بود و هر بار هم به علت نتایج ضعیف در بازی‌های حساس از هدایت تیم محبوبش کنار گذاشته شد اما در هت‌تریک بازگشتی که به جمع آبی‌های پایتخت داشت، دیگر مسیر قبلی را نرفت و آنقدر در این تیم ماند تا استقلال را با یک رکورد جاودانه یعنی بدون شکست در طول یک فصل به مقام قهرمانی لیگ برتر برساند. مأموریتی از فرهاد که البته اجازه نداد مهر آن خشک شود و باشگاه محبوبش را بلافاصله پس از قهرمانی به مقصد اتحاد کلباء ترک کرد تا به عبارت دیگر در اوج با هواداران استقلال خداحافظی کند و جایش را به ریکاردو سایپنتوی عمیانگر بدهد.

مجیدی با استقلال در مجموع ۲ فصل انتهایی که در این تیم حضور داشت، آمار ۵۹ مسابقه، ۳۵ پیروزی، ۱۹ تساوی و ۵ شکست را در کارنامه‌اش ثبت کرد. آماري فوق‌العاده که البته مجیدی آن را مدیون قهرمانی بی‌شکست با آبی‌پوشان پایتخت در فصل بیست و یکم فوتبال ایران است.

مرتضی طه‌وری

روزنامه‌نگار

بحران در دنیای ورزش یک اتفاق روتین است. بحرانی که ناگهان گریبان یک تیم و یا یک ستاره را می‌گیرد و او را به حسیض می‌کشاند. یک سقوط آزاد و یک پسرقت که گاه تا ماه‌ها و حتی یک فصل طول می‌کشد. هر چه این بحران عمیق‌تر و طولانی‌تر باشد، خروج از آن دشوارتر است. برخی از بحران‌ها اما گاه به اندازه‌ای مصیبت‌بار و طولانی هستند که به پایان دوران حرفه‌ای یک ستاره منجر می‌شوند. خروج از بحران همیشه یک مأموریت دشوار است و این مأموریت بیشتر اوقات به یک فرد جدید سپرده می‌شود و معمولاً اتفاق خاصی رخ نمی‌دهد. در حقیقت این مأموریت به اندازه‌ای دشوار است که هر کسی از عهده آن بر نمی‌آید و از همین رو تغییرات اغلب با شکست روبه‌رو می‌شوند. بحران گاهی آنقدر پیش می‌رود و طولانی می‌شود که با تغییر چندباره سرمربی یک تیم هم امکان جبران‌ش پیش نمی‌آید.

این یک قاعده کلی در فوتبال است و در فوتبال ایران با شدت بیشتری به چشم می‌آید. چه آنکه معمولاً تغییرات بدون برنامه و بدون مطالعه و شتابزده صورت می‌گیرند و همین سبب می‌شود که بحران نه تنها پایان نیابد، بلکه به عمق و طول آن افزوده شود. با این وجود این قانون کلی مثال نقض هم دارد. آنجا که برخی از تیم‌ها با ورود مربیان جدید ناگهان زیر و رو شده و موفقیت را در آغوش کشیده‌اند. در چند فصل اخیر لیگ برتر فوتبال ایران برخی از تیم‌ها چنین شرایطی را تجربه کرده‌اند. به گونه‌ای که وقتی نتایج مربیان قبلی را مرور می‌کنیم، رخ دادن چنین نتایجی از سوی سرمربی بعدی برای هواداران تیم‌ها غیرقابل باور بوده. آنها که تیمی را از دل بحران به کرانه موفقیت رهنمون کردند و عملیات نجات را به بهترین شکل انجام دادند. سیاه‌زیر مربیانی را لیست می‌کنم که در چند فصل اخیر این عملیات را به بهترین شکل اجرا کرده‌اند.

یحیی گل محمدی

یحیی گل محمدی در مقطع اول حضورش در پرسپولیس به هیچ عنوان عملکرد خوبی با این تیم نداشت و خیلی زود کنار گذاشته شد. هیچ کسی فکر نمی‌کرد بازگشت دوباره او به نیمکت پرسپولیس پس از رفتن گابریل کالدرون که با قهرمانی نیم فصل از پرسپولیس جدا شد، این گونه باشکوه باشد. بویژه اینکه کالدرون در همان نیم فصل نخست با قهرمانی و سبک فوتبالی که ارائه می‌داد، خیلی زود خود را در دل هواداران تیمش جا کرده بود و کمتر مربی جرأت جانشینی او را داشت.

بازگشتی که البته جواب هم داد و گل محمدی با جلو بردن تاکتیک‌های کالدرون فصلی رؤیایی برای هواداران پرسپولیس ساخت. تیم یحیی در همان فصل نخست کار نیمه‌تمام کالدرون را تمام کرد و با جام قهرمانی لیگ برتر، سرخپوشان را هم برای دومین بار در طول دو سال به فینال لیگ قهرمانان آسیا رساند و با شکست مقابل اوسلان هیوندای کره جنوبی به مانند دوران برانکو به مقام نایب قهرمانی رسید.

همین دستاورد سبب شده تا یحیی روی نیمکت پرسپولیس ماندگار شود و کلکسیونش را پررسان کند. این مربی در مجموع ۴ فصل حضور روی نیمکت پرسپولیس بعد از حضور کالدرون، به ۳ جام قهرمانی لیگ برتر، یک جام حذفی و ۲ سوپر جام رسیده و در مجموع با این تیم در طول ۴ سال ۷ جام قهرمانی در فوتبال ایران کسب کرده؛ آماري که حتی خوشبین‌ترین هوادار پرسپولیس تصورش با یحیی گل محمدی را نداشت. گل محمدی تا به اینجا که ۳ فصل در پرسپولیس حضور دارد، با این تیم در ۱۱۲ مسابقه آمار ۷۰ پیروزی، ۲۹ تساوی و ۱۳ شکست را برای این تیم به ارمغان آورده است.

گابریل کالدرون

پس از رفتن برانکو، گابریل کالدرون آرژانتینی و هم‌دوره‌ای دیگو آرماندو بسیاری تصور می‌کردند طلسم قهرمان نشدن آبی‌ها در لیگ برتر پس از سال‌ها با مرد خوش‌پوش آلمانی شکسته می‌شود. تصویری که اشتباه بود و این طلسم به دست جانشین او اتفاق افتاد. مربی که در ابتدا پسوند موفق را داشت و دو بار پیش از آن به عنوان سرمربی کوتاه مدت روی نیمکت استقلال نشست.

کوتاهی هدایت پرسپولیس را برعهده داشت به گونه‌ای بود که نتایج و دستاوردهای برانکو خیلی زود از سوی هواداران فراموش شد و آنها حسرت جدایی ایوانکوویچ را نخوردند. کالدرون پس از سپری کردن یک نیم فصل موفق با پرسپولیس که آمار مطلوب ۱۹ مسابقه، ۱۴ پیروزی و ۴ شکست را برای او به همراه داشت، ناگهان از پرسپولیس جدا شد. سرمربی آرژانتینی به علت عدم پرداخت بقوق مطالباتش از این تیم جدا شد و برای حضور در نیم فصل دوم به ایران بازگشت؛ مربی که بسیاری اعتقاد داشتند با توجه به سبک فوتبالی که تيمش داشت و کیفیت ممتازی که ارائه می‌داد، می‌توانست حتی بیشتر از برانکو جام بگیرد.

ماندن صنعت نفت آبادان در لیگ برتر آن هم پس از تعویض ۳ سرمربی اتفاق عجیبی بود که عبدالله ویسی آن را در پایان لیگ بیست و دوم رقم زد تا فوتبال خوزستان در یک فصل دو سهمیه لیگ برتری‌اش را از دست ندهد. پس از رفت و آمد بی‌حاصل ۳ مربی ناکام روی نیمکت نفت آبادان از رضا پرکاس، فیروز کریمی و کاسمیرو، درست در بدترین شرایط ویسی آمد و در حالی که هیچ‌کس حتی خوشبین‌ترین هواداران این تیم هم باور نمی‌کردند، عبدالله به طرز معجزه‌آسایی تيمش را در لیگ برتر نکه داشت.

همه چیز از پیروزی مقابل مس کرمان در ورزشگاه باهنر این شهر آغاز شد. روندی که به خوبی از سوی ویسی و کادر فنی این تیم مدیریت شد و در نهایت به بقای برزیلی‌های فوتبال ایران در بالاترین سطح منتج شد. حالا اما هواداران نفت از ویسی برای کسب موفقیت در لیگ بیست و سوم فوتبال ایران انتظار زیادی دارند. اتفاقی که رخ دادن آن با توجه به عملکرد نفت در نقل و انتقالات نسبت به دیگر تیم‌ها سخت است اما غیرممکن نیست.

ZOOM

... و حالا جواد نکونام

ریکاردو سایپنتوی مربی برتعالی‌ای که پس از رفتن فرهاد مجیدی از این تیم در تابستان گذشته جانشین او شده بود، پس از عملکرد سینوسی که با آبی‌های پایتخت در فصل بیست و دوم داشت و هر دو جام فصل را هم به رقیب سنتی یعنی پرسپولیس واگذار کرد برای ادامه کارش به تیم آرنوئل نیکوزویا قیرس رفت و جایش را به جواد نکونام اسطوره این باشگاه و سرمربی چند فصل اخیر فولاد داد. مربی‌ای که البته برای رقم زدن موفقیت با استقلال در فصل پیش رو با توجه به اتفاقات و حاشیه‌هایی که آبی‌ها در پنجره تابستانی نقل و انتقالات تجربه کرده‌اند، بسیار سخت است. به عبارت دیگر می‌توان گفت موفقیت با استقلال از سوی نکونام محک چدی او در فوتبال ایران خواهد بود.

آنچه باید دید جواد می‌تواند در اولین فصل حضور برای هواداران استقلال رقم بزند یا خیر. جواد نکونام در تیم سابق خودش یعنی فولاد آمار ۵۷ مسابقه، ۲۴ پیروزی، ۲۲ تساوی و یازده شکست را به دست آورده است. آماري که نکونام امیدوار است در استقلال با یک روند فوق‌العاده افزایش یابد و او بهترین عملکردش به عنوان سرمربی را روی نیمکت تیم محبوبش ارائه بدهد.

عبدالله ویسی